

УДК 81'276.3

Оксана Сергіївна КОЛЯДА,

курсант групи Ф2-301 ХНУВС

Науковий керівник: Сльнікова Н. І.

ФРАЗЕОЛОГІЯ У ПРОФЕСІЙНОМУ МОВЛЕННІ ПРАВНИКА

Фразеологія постійно привертає увагу науковців різних галузей знань: правників, лінгвістів, істориків. Різний фразеологічний матеріал активно обстежується, поглиблюються обґрунтування ряду важливих теоретичних положень, що пов'язані з ознаками фразеологізмів, принципами систематизації тощо. Вітчизняна фразеологія – наука порівняно молода, об'єктом дослідження стають різні її аспекти: семантика, будова, стилістика, джерела і способи збагачення усного і писемного мовлення тощо.

Культура мовлення майбутніх юристів є запорукою регулювання правових відносин. Одним зі складників, що формує підґрунтя для розвитку фахового запасу сталих мовних зворотів, є фразеологія правничого фаху. Природа фразеологізмів, особливості їхнього становлення та функціонування, а також походження та семантика на сьогодні не достатньо з'ясовані, що й зумовлює актуальність нашого дослідження.

Починаючи з 50-х років XX століття фразеологія інтенсивно досліджувалася на матеріалі східнослов'янських мов. Бібліографія із загальної і часткової фразеології налічує тисячі найменувань – монографій, посібників, тематичних збірників, статей.

Українська фразеологія – і функціональна, й історична – виростає на міцному фундаменті цінних фразеологічних досліджень Л. Авксентьєва, Б. Білоноженко, А. Пономаренко, І. Грищютенка, Ф. Медведєва, В. Ужченка, Т. Цимбалюк та інших.

Фразеологія (від грецького *phrasis* – вираження, *logos* – вчення) – розділ лінгвістики, що вивчає лексично неподільні поєднання слів. Сукупність властивих мові усталених зворотів і висловів також називають фразеологією.

Фразеологічні одиниці, як і слова, відрізняються за структурно-граматичними, функціональними та генетичними ознаками. Науковці розрізняють фразеологізми у вузькому (власне фразеологізми) та широкому розумінні (фразеологічні вирази). За лексичним значенням власне фразеологізми рівнозначні окремим словам або словосполученням (як *сніг на голову* – *зенацька*, *робити з мухи слона* – *перебільшувати*). До фразеологічних виразів належать прислів'я (*Пожалів вовк кобилу: залишив хвіст та гриву; мовчи, глуха, менше гріха*), приказки (*Яка країна, такий і закон; Не сам зіздох лізе в стіну: його молотом б'ють*), крилаті вислови (*знання законів не в тому, щоб знати їхні слова, а щоб розуміти зміст; нема злочину без покарання, нема покарання без закону, нема злочину без законного покарання*), мовні штампи, кліше (*передати на поруки; кваліфікувати за статтею; викрадення особистого майна громадян*) та ідіоматичні словосполучення (*чорним по білому; зловити на гарчому; ненадійна порука*).

Необхідно зазначити, що значна кількість лексичних, граматичних і стилістичних помилок у юридичних текст трапляється саме через неправильне вживання мовних штампів. Наприклад: *відповідно наказу* (потрібно *відповідно до наказу*), *згідно вимог* (потрібно *згідно із вимогами*). Тому правникам необхідно дуже уважно ставитися до фразеологічних одиниць, які він уживає в усному та писемному професійному мовленні.

Таким чином, фразеологія як наука – явище складне та багатоаспектне, що потребує детального вивчення у структурному та семантичному ракурсах. Уживання фразеологічних одиниць у мовленні правника є запорукою культурного розвитку фахівця.

Одержано 11.04.2019

УДК 821.161.2

Євген Романович МОСКОВКА,

курсант групи Ф1-102 ХНУВС

Науковий керівник: доктор філологічних наук, професор Чорний І. В.

ЖАНРОВА СПЕЦИФІКА РОМАНІВ С. ГОЛОВАЧОВА «ЛИСА ГОРА» ТА «LOVE TOUR»

На початку ХХ століття в фантастиці України (насамперед, російськомовній) сформувалося кілька літературних шкіл, поєднаних спільною тематикою, використанням певних художніх засобів, сюжетних ходів тощо. Найвідомішими є Харківська та Київська школи фантастики, всередині яких також можна виділити різні напрями, течії. Так, у Київській школі чітко вирізняється напрям «магічного реалізму», започаткований творчістю подружжя М. та С. Дяченко, та «фольклорно-етнографічний», репрезентований циклом Л. Лузіної «Київські відьми». До adeptів останнього належить киянин Сергій Головачов, серед творів якого найбільшу популярність в читачів отримали романи «Лиса Гора» (2018) та «Love Tour» (2019).

Обидва твори за формою належать до нещодавно народженого жанру інтерактивного роману, суть якого полягає в тім, що до написання свого літературного доробку автор активно залучає читацьку аудиторію. Твір пишеться й публікується не як єдине ціле, а частинами, які читачеві пропонується обговорити й висловити свої бачення й побажання щодо подальшого розвитку сюжету. Таким чином споживач кінцевого продукту отримує додатковий стимул для його придбання, стаючи удаваним співавтором книги.

За тематикою романи С. Головачова наближені до циклу Лади Лузіної про пригоди трьох сучасних відьом з Києва. Це містичні романи з елементами конспірології та демонології. Автор намагається пояснити деякі процеси та події сучасного суспільного життя України втручанням якихось потойбічних сил або чорних магів. Як і в «Київських відьмах», у Головачова є досить сильним фольклорно-етнографічний елемент. Події романів відбуваються в так